

~~Ph.~~ EX BIBLIOTH.
NATIONIS HUNGAR.
VITEBERG.

VI-27
SIGNAT. CLVCCCCXIII.

St. Michael. alied

29

THESES
DE
NOTICIIS DEI ET
VOLVNTATIS IPSIVS,
HVMANIS ANIMIS NATVRA
infitis & disciplina excultis,
de quibus

PRÆSIDE DANIELE HOFMANNO
S.S. T.H.D. & professore, respondebit
Exercitij gratia

M. CASPARVS PFAFRADIVS,
eiusdem Facultatis Lector publicus.

Mense Maio.

In Academia Iulia.

HELMAESTADII
Excudebat Iacobus Lucius Anno 1593.

1717

NOTITIA DE
VIRGILII
HUMANIS

PRÆFATIO
DE VIRGILII

M. CASPARIUS

HERMANNI

Excudebat

anno 1717

DISPVATIO

*De Noticijs Dei & voluntatis ipsius hominum menti-
bus innatis & disciplina excultis.*

I.

Robertus Bellarminus robora belli in armis minus prompta habens astu potissimum impetit aduersarios suos, taliq; animo controuersias suas aduersus fidem nostrarum Ecclesiarum exorsus est à delirijs Enthusiastarum, verbum Dei in scriptis prophetis & Apostolicis traditum posthabentium proprijs somnijs.

II.

Hic dolus deriuandi in innocentes crimen pessimus est, eumq; maximè infamat, qui reus est eius quod alijs præter meritum intendit, sicut hoc loco Bellarminus potius à refutatione sui quàm Lutheri exorditur.

III.

Planè n. impossibile est, vt qui religione obstrictus est Papæ, non sit iuratum mancipium Decretorum humanorum ex quibus nonnulla Dæmoniacci raptus pepererunt.

A 2

Quia

IIII.

Quia verò isti serui somniorum humanorum sua tingunt qualicunq; rationis humanæ æquitate, & ex hac promittunt complementum eorum quæ scripto Dei verbo deesse fingunt, primarium fundamentum Theologiæ ipsorum, quo quidem vbi maximè sibi sapere videntur, præcipuè nituntur, est humana de DEO eiusq; voluntate commentatio.

V.

Eidem basi similiter superstruunt fictitias suas reuelationes Enthusiastæ, vt vix ouum ouo tam sit simile, atq; pontificius Theologus sui ordinis proprium seruans, Schvvenckfeldio, cuius inuidiam Bellarminus in exordio suarum controuersiarum, in Lutherum eiusq; genuinos discipulos deriuare conatus est. Istius igitur aduersarij gratia libet Disputationes Theologicas (ordine enim continuabimus illas, quantum Christus iuuerit) auspicari à notitijs naturalibus.

VI.

Est præterea suus locus rationi humanæ in disciplina Theologica, nec leuibus de causis primas sibi non iniuria vendicans prima examinanda fuerit.

Vbi

VII.

Vbi enim Deus initium facit, primo statim creationis opere, notitiam sui instillans hominibus, ibi & seruus Dei rectè auspiciatur, quodq; ingenitum est, ascititio iusto ordine prius habetur. Natura etiam parabile promptius erit eo, quod viribus naturalibus negatum est.

VIII.

Indulgendum quoq; non nihil ambiciosis animis, ne quos docere cupimus intempestiua & iniqua morositate offendamus, itaq; ab auscultatione primo statim in limine absterreamus.

IX.

Eadem conniuentia arte regipotest, cum frenis laxatis animus luxurians seipsum fatigare & conficere prudenter permittitur.

X.

Verè n. eueniet quod Paulus inquit Rom. i. *ἐμαλακώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς ἑ. φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν.*

XI.

Ad quandam igitur subuersionem suarum ratiocinationum, quæ durante confidentia carnali plurimum remorantur sincerum Theologiæ studium, arrogantia humanæ non inutiliter indulgetur.

XII.

Sicut enim viam impeditam ambulaturus, obstacula amouet vel deijcit, vt superari queant: Ita viam studij Theologici ingressurus rationis suæ impedimenta, inprimis quæ aduersus Dei cognitionem salutarem extruuntur, pedibus suis subijcere ante omnia discat.

XIII.

Potest etiam mens superba confusione suæ sapientiæ adigi ad confessionem indigentiae, quæ perfectiorem doctrinam postulet, vnde ad patefactionem creatoris in verbo (quoniam mens humana amplissimum Creaturæ librum euoluens deficit) aperitur aditus.

XIII.

Non igitur temerè & frustra sed propter causas graues, vtiliter, fauente Deo, initium Theologiæ latè acceptæ in quibusdam rudimentis animi humani ponimus, studiumq; Theologicum ab æstimatione eorum inchoamus.

XV.

Omnis n. scientiæ quædam sunt Principia menti hominis in Creatione insita quæ dicuntur *ἀρχαὶ* vel *πρῶται ἀρχαί*. Item *κοιναὶ ἐννοιαὶ*, communes notiones: *πρῶται ἐπιβολαὶ*, primæ animi intentiones:

πρῶται

πρῶτα φύσει, ordine naturæ prima: προλήψεις, antici-
pationes, ἀξιώματα, honoraria & dignissima pro-
nunciata.

XVI.

Ex his quæ moralia sunt Principia, quædam
Theologica dici possunt, quia sunt reliquiæ Legis
diuinæ insculptæ animis humanis à Creatore.

XVII.

Quæstio tamen: An sint tales notitiæ innatæ
de D E O, à non paucis disceptatur, qua in lite af-
firmatiuam amplectimur.

XVIII.

Non n. dubitamus asseuerare, quod notitiæ de
D E O & voluntate ipsius, mentibus humanis ini-
tiò impressæ sint & post lapsum aliquales reliquæ
manferint, quas primi parentes posteris ingene-
rarint: vt de consilio autoris essent fons doctrinæ
Moralis, rectrices vitæ, & vt impios in iudicio red-
derent ἀναπολογήτως.

XIX.

In homine integro quin fulserit illustris cog-
nitio Dei nemo ambigit, qui hominem ad imagi-
nem Dei in iustitia & sanctitate veritatis conditum
fuisse didicit.

XX.

Certum

Certum etiam est per corruptionem, quæ secuta est primam *peccatorem*, non planè ex animis lapsorum deletam fuisse omnem notitiam Dei, etsi spiritalis cognitio omninò detrita & ne quidem naturalis capacitas istius residua manserit.

XXI.

Sacra scriptura disertè affirmat primos homines post lapsum agnouisse vocem Dei, timuisse, quod nudi essent, abscondisse se à facie Iehouæ, nec non meminisse dictorum & factorum Dei & de discrimine honesti & turpis orationem meditados fuisse.

XXII.

His extra controuersiam positis, hæret quaestio: Num Adam & Eua generando propagarint in posteros similes notitias quæ etiamnum vigent?

XXIII.

Hic sanè dignum esset, ipsam mentem humanam probè sibi consciam esse eius quod teneat, deq; eo liquide sibi ipsi testari & contra negantem constare posse: verum exquirentibus testimonium eius, lites ipsa mouente oriuntur.

XXIII.

Quàm

Quàm turpe igitur est, naturæ nostræ commune donum venditare, quod ubi probare debeas, ad se ostendendum non appareat, vel seipsum etiam neget?

XXV.

Sic duo eximij coriphæi excultæ sapientiæ humanæ, Plato & Aristoteles, non parum dissentiunt de vniuersalibus primisq; notitijs humanarum scientiarum, num quædam nobiscum nascantur.

XXVI.

Hoc exemplū pudendi conflictus in limine notitiarum nobis ingenitarum, & de his ipsis initio statim intueamur, vt retundatur tumor animorum naturalis Theologiæ præsumptione inflatorum.

XXVII.

Nequaquam tamen istis dissidijs perculsi ad purā inficiationem notitiæ de Deo nobis congenitæ, adigi nos patiamur, cum etiam Aristoteles, quem negantes patronum aduocant, medio inter perfectam notitiam & perfectam ignorantiam dato, puram negationem fugiat.

XXVIII.

In Ecclesia vero affirmatiua liquidior est, &
B certior

certior, quam tuemur, etsi nec inter Ecclesiasticos
scriptores aduersarijs caruerit.

XXIX.

Quod homines naturali vi ratiocinationis
colligunt esse Deum bonum, iustum & c. hoc mi-
nus impugnant & sunt qui sententias cap. 1. ad
Rom. eodem reuocant.

XXX.

Sed cum Intellectus ordinis in Syllogismo et-
iam citra institutionem in homine deprehenda-
tur, vsusq; à quibusdam pendeat principijs, quibus
nititur vel ratiocinationis vel rei veritas, per ipsos
διαλογισμὸς potius confirmantur, quam tolluntur
notitiæ ingeniæ.

XXXI.

Vtq; in ijs, quæ de Deo & voluntate eius sunt
hic consistamus, Paulus vt peritus ex fundamento
aliquid firmiter extruendi notitias diuinitus natu-
ræ infitas asserit Rom. 1. & 2.

XXXII.

Notetur autem diligenter propositum Apo-
stoli: Vult euincere omnes homines esse transgres-
sores Legis Dei, neq; eximi illos, quibus lex Dei vo-
ce vel scripto non sit tradita, cum legem non ha-
bentes

bentes sibi ipsis sint lex &c. vt sint in iudicio Dei

ἀναπολόγητοι.

XXXIII.

Iam si discentes tantum intellexeris, reliquos ab annis disciplinæ remotos ē numero peccatorum excludi itaq; non omnibus in iudicio Apologiam præcidi, manifestum est.

XXXIIII.

Hoc cum principalem statum Apostoli euer-
tat, interpretationem arguit peruersam, ideoq;
non tantum de illa legis notitia agit quæ ratioci-
nando comparetur vel discatur, sed de tali, quæ o-
mnibus omnium ætatum hominibus communis
sit.

XXXV.

Quid etiam est veritas in Iniustitia hominum
detenta aliud, quàm *γνωστὸν τῷ θεῷ*, hoc est quod de
Deo noscitur. Dicitur etiam hoc manifestum es-
se in ipsis ne ab extra tantum illatum putetur. Sic
Deus ipsis manifestasse scribitur, vt creatoris opus
agnosceretur, non ingenij tantum humani.

XXXVI.

Quæ sequuntur de ratiocinationibus, ex præ-
missis manant, & eadem illustrant, imò & præsup-
ponunt sicut in scholis dicitur: Cognitio conclu-

B 2

sionis

fionis non dependet, nisi ex cognitione principij
& deductione conclusionis à principio.

XXXVII

Sic eòdem recidit *γνωσὶν τὴν θεῶν σύμφωνον*, & quod
de æterna tum potentia, tum Deitate creatoris
concluditur, quæ est illa ipsa veritas in iniustitia
detenta.

XXXVIII.

Rectè igitur statuitur, vtrumq; lumen huma-
nis mentibus aliquo modo insitum hic affirmari,
Notitiam videlicet simplicem & ratiocinationem.

XXXIX.

Qui de ingenita notitia in verbis Apostoli ma-
iorem perspicuitatem desiderant, adeant eum
cap. 2. Rom. vbi sic scribit: Cum gentes quæ Le-
gem non habent, natura quæ legis sunt, faciant,
ipsæ legem non habentes, sibi ipsis sunt lex, vt qui
ostendant opus legis scriptum esse in cordibus su-
is, simul attestante eorum conscientia & cogita-
tionibus mutuò sese accusantibus aut etiam excu-
santibus.

XL.

Quid hîc aliud dicitur, quàm discrimen recti
& non recti, seu honesti & turpis, cum intuitu
Numinis animaduertentis in opera naturæ, in-
scul-

sculptum esse animis hominum, illudq; esse legem
DEI?

XLI.

Quidam euidencia verborum constrictus ef-
fugium sibi quæsiuit in particula ὅταν, quam condi-
tionaliter putat accipi, ne factum largiatur. Ve-
rùm hoc modo discrimen honesti & turpis, ex ani-
mis hominum delebitur & testimonium consci-
entiæ mendacium fingetur, quæ sunt portenta o-
pinionum abominabilia.

XLII.

Eruditi syllogismum practicum considerent
& huc accommodent. Constat ille σωτηρήσει ἢ σω-
είδησει. Σωτήρησιν vocarunt partem animæ conseruan-
tem notitias, gubernantes mores: Σωείδησιν consci-
entiam facinorum.

XLIII.

Exempli gratia: Σωτήρησις est custos huius axio-
matis iudicialis: Nemo est lædendus. Σωείδησις est
iniuriæ conscientia. Σωτήρησις maiorem propositio-
nem promit non nudam, sed comminationi auto-
ris inuolutam, simulq; ostendit faciem iudicis.
Talis igitur Maior fuerit: Omnis lædens alium, di-
uinitus punietur: Conscientia est subsumtio iniu-
riæ fa-

riæ factæ. Iunctis hisce Cor facinorosi necessario palpitat, sicuti connexio maioris & minoris necessario conclusionem veram gignunt.

XLIII.

Hoc ipsum velle Apostolum, patet. Ait enim, legem scriptam esse in cordibus hominum, cui associetur conscientia *συμμετρωῖσι*, qua ponderosa voce utitur, ut tum maioris & minoris coherentiam, tum necessitudinem illam inter legem & conscientiam ad concludendum propendentem, hoc est conclusionem immotam gignentem prædicet.

XLV.

Habemus igitur non nudas assertiones, sed autoritate Spiritus S. dictantis simulq; argumento omnium nostrum animos vel inuitos conuincente, munitas, quibus constantissimè asseueratur, ingenitam nobis esse notitiam quandam numinis probantis recta & improbantis non recta.

XLVI.

Cynici nihil natura iustum esse dixerunt, sed tantum opinione. Hæc contumelia in Deum redundat, & refellitur *αυτεκατηκρίσει* contradicentis. Manifestum a. est in ipsis & in corde eorum, quod
foris

foris ore negāt. Ideo grauius & rectè D. Melanchthon in Locis: Dubitare vtrum iusta & iniusta natura vel opinione discernantur, turpe & flagitiosum est, perinde ac si quis quærat, an natura vel casu bis quatuor sint octo.

XLVII.

Qui terriculamentis legum & vltionum humanarum homines tales formari dicunt, redarguuntur experientia vniuersali & singulari seu propria:

*Prima est hæc vltio, quod se
Iudice nemo nocens absolvitur, improba quamuis
Gratia Prætoris fallacem vicerit urnam.*

*Item: Cur tamen hos tu
Euasisse putes, quos diri conscia facti
Mens habet attonitos ac furdo verberare cadit.*

XLVIII.

Etiam sua opinione fortiq; persuasione exlex, quiq; maior est omnibus minis humanis, nec vltorem inter homines vllum nouit, intus trepidat commisso scelere, vt Alexander Magnus.

XLIX.

Etiam illos, qui rectè monentes non audiunt, sibiq; in suis opinionibus bellè placent, Paulus vocat *αὐτοκαταργήτες*. Tit. 3. Horribilis igitur peruersitas & furor est, notitiam Numinis ex mente humana eradere velle. Constat

L.

Constat potiùs D E V M condidisse in mente humana sui suæq; voluntatis notitiam, quæ sit Veritas & δικαίωμα ipsius, & amplietur ratiocinatione, conseruata post lapsum gubernatione morum in hac vita & probatione Iustitiæ in damnatis ἀναπαλογήσει.

LI.

Reliquiæ tamen & particulæ tantum sunt legis Dei omnes naturales siue ingenitæ siue disciplina comparatæ notitiæ de Deo æterno, omnipotente, bono, iusto, &c. & longè absunt ab integritate legis, quam Deus suo verbo patefecit.

LII.

Neq; innatum, neq; vsu rationis innotuit, homini verum Deum esse Patrem, Filium & Spiritum S. Ignorat quoq; animus, naturæ tantum relictus, fontem peccatorum, quantum item in vnoquoq; opere postulet perfectio legis, quantumq; laudatissimis etiam virtutibus Gentilium deroget praua conscientia.

LIII.

Nescit etiam Natura tueri quod habet, sed ratiocinando ad vanitatem transit, seipsam perturbat, assensum languescit, honestis & probatis inuita

vita studet, ingrata Deo Christiꝑ; nescia ad glori-
ficandum eum peruersè laboriosa est, & vt multa
paucis complectamur, tota sua natura, naturaliꝑ;
facultate & actionibus suis quibuscunq;, si purè
naturalia fuerint, ad Deum sese habet impiè & ho-
stiliter.

LIIII.

Hæc indicare voluit Apostolus cum verita-
tem Dei in iniustitia detineri dixit, id est, (proba-
mus enim hanc Melanchthonianam explicatio-
nem) Etsi impressa est hominibus vera notitia,
quod sit Deus vna quædam æterna mens, condi-
trix & conseruatrix rerum sapiens, bona, iusta,
&c. quod huic Deo obediendum sit iuxta discri-
men honestorum & turpium: tamen hæ veræ no-
titia detinentur in iniustitia, id est, captiua tenen-
tur, non regnant, sed regnat iniustitia, pugnans cū
his notitijs, scilicet Auersio voluntatis à Deo, con-
temptus Dei, fiducia propriarū virium, deniq; va-
rii mpetus, pugnātes cum lumine diuinitus insito
mentibus: Ideo & assensus infirmior est, ac.

Fertur equis auriga, nec audit currus habenas

LV.

Multis igitur modis apertissimè falsa est scho-
lasti-

C

lasti-

lasticorum Pontificiorum opinio: Naturalia hominis post lapsum mansisse integra.

LVI.

Nondum hos vrgemus peccati originis atrocitate, quam verbum Dei describit, sed permittimus, vt in sua palæstra prius decertent, naturalibus donis naturaliter pugnando. Quis verò illorum vllam Thesin de Deo æterno, simplicissimo, infinito, ratiocinationum telam prosequendo ita pertractauit, vt non exhibuerit exemplum eius quod Apostolus dixit: *Vani facti sunt in ratiocinationibus suis?*

LVII.

En insignem vsum concessorum, sapientes nimirum in sua sapientia constringendi, vt si palam furere nolint, fateri cogantur, Lucem naturæ in diuinis, quanto magis agitetur, tantò vehementius obtenebrescere. Atq; sic ratio aliàs subijci nescia, sua tamen mole corruens, suisq; non tegendis amplius lapsibus confusa, adigitur ad confessionem: *Alia diuina patefactione sibi omninò opus esse.*

LVIII.

Restat vt naturalia dona cognitionis Dei censeamus, qualia sint in se, & collata ad spiritualia, simulq; detenta in iniustitia. Ponti-

LIX.

Pontificij enim suum Pelagianismum modò datis adeò speciose tuentur, vt nonnullis refutatione eorum deficere videatur nisi planè negetur, quicquam veritatis & legis diuinæ nobiscum nasci.

LX.

Neutra tamen opinio constare potest. Quod enim hi deletum cupiunt, hoc & in corde hominis diuinitus insculptum & in s. paginis multis affirmatum deprehenditur. Quod verò illi vel eliciunt vel assuunt, palàm negatur innumeris s. scripturæ testimonijs.

LXI.

Semper quoq; accuratè cauendum est, ne extrema extremis oppugnemus, sicuti Manichæi & Pelagiani sese mutuò conficiunt oppositis erroribus.

LXII.

Contra Manichæos tenendæ sunt hæ sententiæ: Omnis creatura Dei bona est. i. Tim. 4. Nihil di eaurg per se pollutum. Rom. 14. Veritas in iniustitia detinetur. Rom. 1. Hinc Augustini testimonium lib. de natura Boni aduersus Manich. c. 3. Etiam ipsa corrupta natura in quantum natura est, bona est, in quantum corrupta est, mala est.

C 2

Et D.

Et D. Lutherus in 4. cap. Gen. Spirituales homines debent distinguere inter peccatum Originale, & Creaturam.

LXIII.

Contra Pelagianos nos urgemus, quod Paulus non quidem inducta, neq; tamen etiam obstante assertione veritatis & Legis Dei in corde hominis naturali, omnes homines sine distinctione pronunciet peccatores, qui careant gloria, Dei, & sine operibus suis ex mera gratia omni gloriatione carnali per legem fidei exclusa, fide iustificentur, Rom. 3. Erasmus omnes natura fidei iræ. Eph. 2.

LXIIII.

Sæpè utitur Apostolus carnis & spiritus oppositione, & utriq; sapientiam attribuit, sed ingenti discrimine interiecto.

LXV.

In causa efficiente utiq; conueniunt, quatenus Deus utriusq; sapientiæ autor est & donator. Distincta tamen est actio Dei generalis, qua ea quæ huius sunt seculi operatur: Et specialis, qua æterna bona gratificatur. Nec frustra Paulus I. Cor. 2. distinguit inter spiritum mundi, & spiritum, qui est ex Deo.

Subie-

LXVI.

Subiectum vtriusq; sapientiæ est Homo, qui quatenus naturalis est, tantum caro est, & non spiritus. Spiritualis autem vt nouus à veteri discernitur. Ioh. 3. Rom. 7. 8. Eph. 4.

LXVII.

Nouus homo non ex sanguine, neq; ex voluntate carnis neq; ex voluntate viri nascitur, sed ex Deo seu Spiritu. Ioh. 1. & 3. Ergo tota vis & sapientia carnis ad hominem regenerandum & spiritualibus aptum reddendum nihil de suo confert, itaq; ab omni causa spiritualiter sapiētis remota est.

LXVIII.

Sapientia carnis seu naturæ lex etsi sit veritas Dei & *δικαίωμα τῆ θεῶ* Rom. 1. *λόγῳ* tamen *φυσικῶ* alia est à spirituali, fineq; suo naturali, mundo solummodo & seculi huius rationi accommodata est. Vnde & sapientia Mundi & seculi huius vocatur, vt sic forma fineq; dissiliant, Generalis & spiritualis sapientia.

LXIX.

Permagna utiq; inreruallo distant, cum *φρόνημα τῆς σαρκὸς*, quæ est excellentia sapientiæ mundi, Legi Dei non subijciatur, & ne possit quidem. Rom. 8.

2. Quod animalis homo non capiat ea, quæ sunt

spiritus Dei, nec possit ea cognoscere, quia spiri-
tualiter dijudicentur. 1. Cor. 2. 3. Quod intelligen-
tia carnis mors sit; Intelligentia vero spiritus vita
& pax. 4. Quod intelligentia carnis inimicitia sit
aduersus Deum: Intelligentia verò spiritus spiri-
tum Dei inhabitare faciat. Rom. 8.

LXX.

Ista qui expendit, sapientiam carnis & spiritus
toto genere distincta agnoscit, & quidem ita dif-
ferre discit, vt Lumen carnis seu naturæ ad lumen
spiritus seu gratiæ sese habeat sicut tenebræ ad ve-
ram lucem. Iohan. 1.

LXXI.

Vbi videlicet opus sit nõ persuasorijs humanæ sa-
pientiæ verbis, sed sermone spiritus & potentiæ.
1. Cor. 2. vt fiat Illuminatio, imò Regeneratio no-
uam producens creaturam, & veteribus præteritis
noua omnia faciens. Iohan. 1. 3. 2. Cor. 5.

LXXII.

Eædem sunt sententiæ Legis naturæ & Legis
spiritus. Deus est vnus, æternus, iustus, bonus, &c.
Sed non eadem eius notitia in mente veteri & no-
ua. Veritas sententiarum non mutatur, sed eius
notitiam veterem, etli ex creatione reliquam,
quo-

quoniam huic vitæ tantum seruit, mutat spiritus,
accensa noua luce cognitionis spiritualis, quæ a-
missa fuit per lapsum, ordinata verò ad æternam
salutem.

LXXIII.

Hæc de Voluntatis, mentis & cordis innoua-
tione, qua refinguntur & denuò creantur subiecta
donorum Dei, ipsaq; dona permutantur, probè
sunt consideranda.

LXXIIII.

Apostolus enim I. Cor. I. 2. & 3. nos grauius ad-
hortatur, ne naturalem & spirituales notitiam
confundamus, cum huic illa non misceatur, sed
cedat. Inprimis obseruetur, quod ipsa potentia
de nouo creetur, qua homo ad percipiendum spi-
ritualia aptus fiat, planè inepta & refractaria defi-
nita potentia naturali. Idcirco actum notitiæ spi-
ritualis à carnali seu naturali toto genere diuer-
sum esse necesse est. Vanaq; erit illius ad effecta
gratiæ conductæ ratio.

LXXV.

Hinc responderi potest ad Obiectionem
scholasticam.

Ratio quæ potest intelligere principium naturali-
ter,

ter, potest naturaliter intelligere omnem conclusionem intentam & contentam in illo principio. Ratio humana principia quædam de Deo naturalia fouet. Ergo &c. Concedo totū de possibilitate, seruato eodem genere principiorum & conclusionum in ijs contentarum. A naturali verò ad spirituale eodem modo procedere velle vt scholastici pelagianizantes factitant, est diuersa mentiri eadem.

LXXVI.

Et formam & finem spiritualis legis in potentijs animæ nouis, à lege Dei naturaliter fulgente in viribus vetustis sic discernit Apostolus I. Tim. I. Finis legis est charitas, ex corde puro, conscientia bona, & fide non ficta. Nihil enim harum conditionum in illis, quibus cor impurum, conscientia faucia, fides simulata fictaq; est caritas, qui ad sua propria, quicquid habent, informant, suaq; fæditate dona & opera inficiunt.

LXXVII.

Pudendi ergo errores sunt eorum, qui docent: Quod Homo, si fecerit, quod in se est, naturaliter possit Deum diligere super omnia, quodq; Gentes naturaliter faciendo quæ legis sunt assequantur Iustitiam, qua DEO placeant & saluentur. Pu-

LXXVIII.

Pudet nonnunquam Pontificios ista *παράδοξα* apertius profiteri, neq; tamen desistunt palliare & hic obtrudere eadem, quo in numero est etiam Bellarminus.

LXXIX.

Hic enim Tom. 1. Cont. 6. lib. 2. cap. 9. p. 128. simulat, quod credat peccatum originis, & videtur satis liberaliter loqui, cum inquit: Anima subiectum est & causa efficiens peccati. Reuera autem peccatum innatum animæ nullum credit, maxime verò Intellectum à propria corruptione absoluit, quoniam hæc verba subijcit: Peccatum est actus liberi arbitrij, & ideo à sola voluntate propriè fieri dicitur, & in sola voluntate formaliter inuenitur.

LXXX.

Imperito scholasticarum disputationum vix apparet, quid in recessu velit Bellarminus. Repetenda igitur est doctrina ex officina magistrorum. Et Lambardus quidem lib. 2. dist. 30. confidenter negat, peccatum originale trahi à parentibus secundum animam, contendit autem id fieri secundum solam carnem, ex cuius tamen contactu a-

D

nima

nima cum infunditur, maculam trahat, qua pol-
luatur & fiat rea.

LXXXI.

Hinc Alexander Doctor irrefragabilis appel-
latus, dixit, Originale esse in carne causaliter, in a-
nima subiectiue.

LXXXII.

Quæsitum est præterea curiosè, secundum
quid Originale primò insit animæ, an ratione ès-
sentia vel potentia? Alij hoc, alij illud statue-
runt. Qui ratione potentia inesse voluerunt, rur-
sus seligere cœperunt certam potentiam; Et Bo-
nauentura modò Appetitiuam modo Volunta-
tem definit. Inter omnes commodius responde-
re videtur Thomas cum scribit: Originale causatur
in anima ex coniunctione eius ad tale corpus, vt
est forma illius. Sic enim ex vtriusq; coniunctis ta-
lis natura resultat. Oportet quod in essentia ani-
mæ primò principaliterq;, vt in subiecto Originale
consistat, in potentijs autem ex consequente. De-
niq; per Originale omnes potentia animæ infici-
untur, quæ non vniuntur nisi in essentia. Ergo o-
riginale peccatum per prius essentiam respicit.
Hæc Thomas, Originale peccatum per vim gene-
rati-

ratiuam, vt ait, traductum, fundans in essentia animæ, quomodo putari posset, docere eum, quod corruptio quædam ipsam animæ essentiam inuaserit.

LXXXIII.

Quod verò nihil aut parum dicat subtilis arguator, descriptio Fomitis, vix mali aut certè leuissimè mali, cum dispositio potius ad malum, quàm malum censeatur, ostendit, & conqueritur de hoc, quod Scholastici peccatum originis verbis testentur, reuera autem negent. Apologia August. confessionis.

LXXXIIII.

Idem Thomas disputatione de actibus potentialiarum animæ, ad quod Bellarminus sua peccati definitione collineat, palam facit. Malum enim quod à culpa diuellit in actibus Intellectus & Voluntatis diuersimodè reperiri dicit. In Voluntate actum malum ex obiecto esse contendit. Malum autem in actu Intellectus ait accedere ex proportione indebita intellectus ad rem, puta ex hoc, quod intellectus aliter apprehendit rem quàm est. Actus quoq; Intellectus, inquit, non habet rationem culpæ, eodem modo quo actus voluntatis. Quo-

D 2

niam

niam ratio culpæ primo in actu voluntatis inuenitur. In actibus autem Intellectus & aliarum potentiarum non nisi secundum quod imperati sunt à voluntate.

LXXXV.

Quis hinc agnoscit corruptionem Intellectus originalem, cum actus intellectus non naturali eius prauitate, sed ex contingente eius aberratione à vero malus, neq; suo vitio, sed ex voluntatis imperio culpæ reus æstimatur.

LXXXVI.

Meminimus D. Melanchthonem olim in disputatione publica pronunciaſſe, nihil magis Afininum cogitari poſſe, quam quod Franciscanus quidam Coloniensis Concupiſcentiam appellavit rem bonam, vt lumen ſolis. Si carni, inquit, præciperetur, non concupiſces, perinde eſſet ac ſi Deus præciperet Soli & Lunæ ne lucerent.

LXXXVII.

Quid verò de ſubtili Thoma decernemus, qui ipſam infidelitatem negat peccatum in mente vel voluntate exiſtens. Vocat autem Actum intellectus, qui quatenus à voluntate imperatus eſt, peccati nomen acquirat. Quid hoc aliud eſt, quàm
nega-

negare quod infidelitas per se sit peccatum, perinde ac si quis diceret *ἀνομίαν* non esse *ἀνομίαν*.

LXXXVIII.

Ad ista dictata examinetur sententia Bellarmini (quod peccatum à voluntate propriè fieri dicitur & in sola voluntate formaliter reperiatur) Aut enim sibi mutuo aduersantur, cum Thomas etiam infidelitatem inficietur esse peccatum in voluntate existens, Bellarminus autem peccatum formaliter tantum in voluntate constituat: aut ambo excipiunt infidelitatem ab isto censu peccati, quod profecto absurdum est.

LXXXIX.

De intellectu verò manifestus consensus est inter Thomam & Bellarminum, vt cum dicant animam esse subiectum & efficientem peccati, id propriè, vt de voluntate, nolint accipi de Intellectu. Atq; hinc illæ nimix laudes notitiarum naturalium, quibus Philosophi gentiles ad vitam æternam peruenerint.

XC.

Imò illa exactuum accidente resultans deordinatio non permittit omnia opera non renatorum esse mala & peccata, & sic fulmen peperit

D 3

Triden-

Tridentini Concilij: Si quis dixerit op̄era omnia,
quæ ante iustificationem fiunt, quacunq; ratione
facta sint, verè peccata esse &c. Anathema sit.

XCI.

Bellarminus contra conscientiam Lutherum
infectatur propter illam sententiam: Omnia infi-
delium opera sunt peccata: Fatetur enim dicti
Gen. 6. hanc esse mentem. Cogitatio cordis hu-
mani non est nisi malum. Tom. 1. Cent. 1. l. 2. c. 12.
p. 154.

XCII.

Peccatum illud idem auget alia impietate.
Verba enim Domini, quorum perspicuitate con-
fessio veri sensus ipsi extorta fuit, hyperbolen ha-
bere criminatur. Hoc insigne documentum est,
Bellarminum suæ libidini, non veritati studere, &
decretis Papæ potiùs, quàm Spiritus sancti esse
addictum.

XCIII.

Reuocent autem isti adulatores Papæ sibi in-
mentem quod Paulus dicat: Quicquid non est ex
Fide peccatum est. Rom. 14. Et quod Lombardus
lib. 2. dist. 41. idem dictum cum hac glossa ci-
tet: Omnis infidelium vita peccatum est. Talis
etiam

etiam est veritas Dei in Iniustitia detenta, quantumuis illi assentatores aliud fingant.

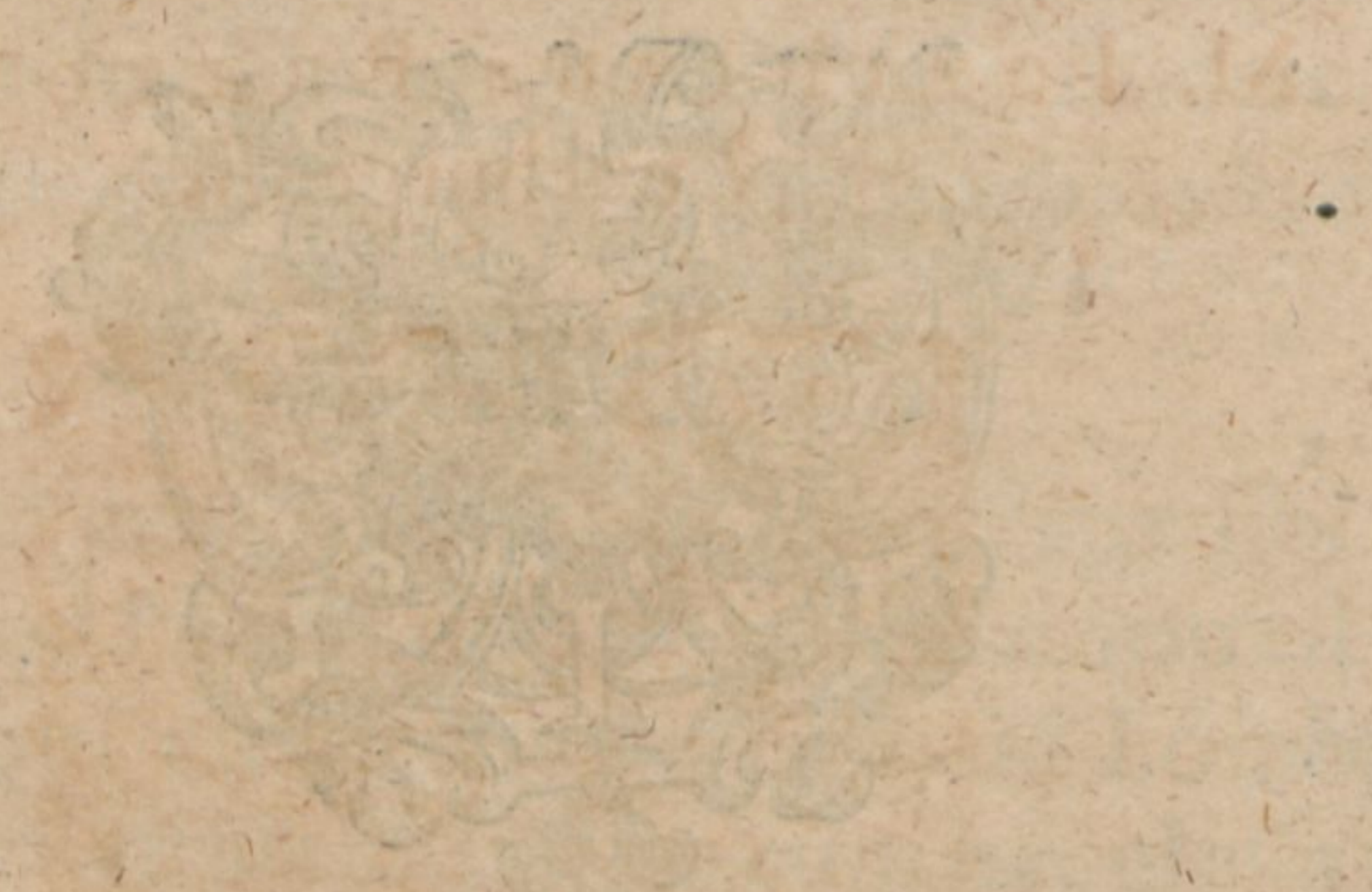
XCIIII.

Concludentes tandem hanc de notitijs naturalibus disputationem post alia hoc postremum commodum auferimus, quod collatio naturalis & spiritualis scientiæ hanc solam veræ Theologiæ & salutaris cognitionis Dei proprium fontem monstrarit & aperuerit, itaq; ex naturæ lacunis sapientiæ saluificæ nihil promiserit.

*Spiritus Jehouah Sanctus doceat &
regat nos perpetuò,
A M E N.*

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Theses de animarū statu post mortem.

Theses de Ecclesiā triumphante.

De sanctorū reliquiis et imaginibus eorū cultū, ceterisque eo spectantibus.

Them. Theol. de Sacramentis in gr̄.

De notitiis Dei et voluntatis ipsius humanis animis nā infitis et disciplinā ex cultis, D. Hofmanni, B.

Thesi de justificatione hominis peccatoris coram Deo D. RUNGII.

Prop. de justificatione contra Flacianos Joh. Ferriarii.

Assert. Theol. de justificatione hominis coram Deo, Polyc. LYSERI.

Prop. repetentes summa de justitiā fidei ab opibus, M. Helsen, & M. Berzii

De Ecclesiā triumphante in caelis disputationes 2, quarū una de sanctorū in vitā aeternā habitudine agit M. Volkmari, altera de sanctorū cultū agit, M. Cameri.

Disp. de Providentiā Dei Wolfii.

Disp. 1. de Turcā ex c. 38 & 39 Ezecb. in quā explicant. p̄st. 3.

1. qd fit Gog Magog, Babel, Mesecb. 2. qd p̄ se vocab. Turca significant.

3. qd Turca sint flagella quō Deo castigat Ecclesiam. D. Salom. GESNERI.

Disp. altera de Turcā ex c. 38 & 39 Ezecb. tota in refutando duobus cap. posita, qd GESNERI.

Disp. 2. de Turcā, in quā tractat 1. de tempore ultima irruptionis Turcā in Ecclesiam. 2. de populo ad locū dōm ubi ista evenient. 3. Cuias ob cuias Turca Christianis immittat. 4. Cuias ratione sit repri. mēdy. 5. Quo pacto et q̄ armis tandem mediantibus fuerint delendi, qd GESNERI.

Prop. de Ecclesiā, HEURNII.

Thesi de Predestinatione D. FREDERI.

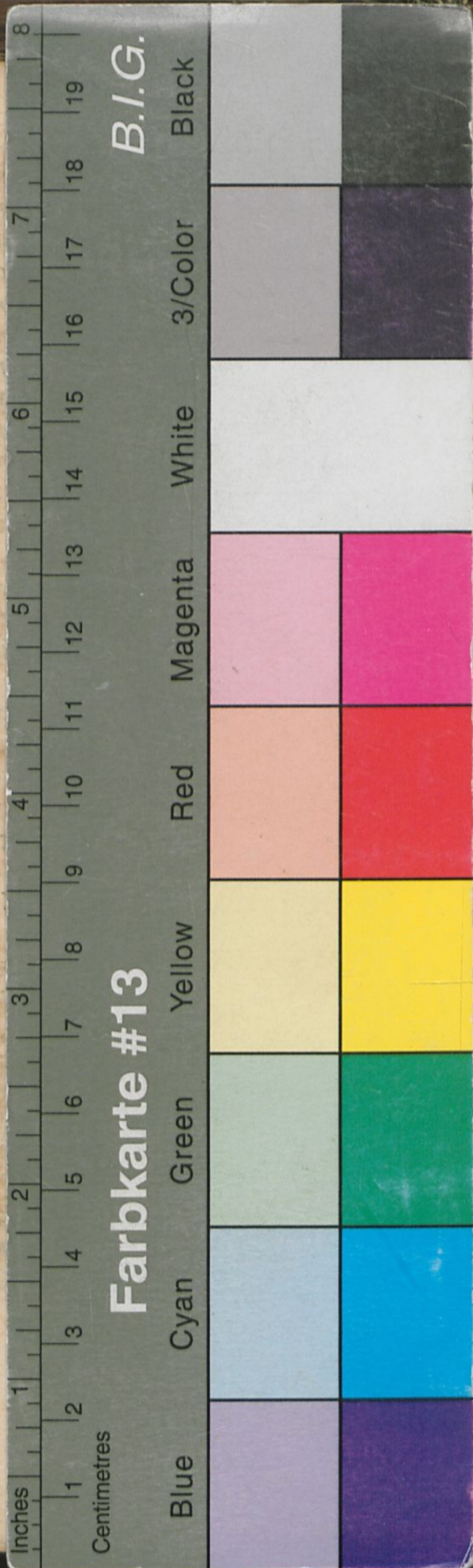
Dis. de reali communicatione idiomatum in unā Personā Dei, M. Bernades.

Dis. de Baptismo capite papia D. RUNGII.

Thesi de Sacramentis in gr̄ GESNERI.

Them. Theol. de orali corporis Dei in cenā manducatione dictis Eucharisticis D. GESNERI.

Them. Theol. de communicatione idiomatum reali tertii gr̄i, D. GESNERI.

29

THESES
DE
NOTICIIS DEI ET
VOLVNTATIS IPSIVS,
HVMANIS ANIMIS NATVRA
infitis & disciplina excultis,
de quibus

PRÆSIDE DANIELE HOFMANNO
SS. TH.D. & professore, respondebit
Exercitij gratia

M. CASPARVS PFAFRADIVS,
eiusdem Facultatis Lector publicus.

Mense Maio.
In Academia Iulia.

HELMAESTADII
Excudebat Iacobus Lucius Anno 1593.

